

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 43. Vtrum, & quo pacto Deus ab æterno viderit contingentia futura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

ideoque infinitum, sumendo partem post partem, finiri non potest. At infinitum sumendo omnia simul, potest quodammodo finiri. E. gr. si detur linea infinita, licet auferendo partem post partem, puta palmum post palmum, finiri non possit ablatis, auferendo illam totam simul, finiri potest ablatis. Proportionaliter infinita, cognoscendo partem post partem, comprehendi non possunt, & ut loquitur Augustinus, non possunt scientiæ comprehensione finiri; at cognoscendo omnia simul, possunt comprehendi, & scientiæ comprehensione finiri. Deus cognoscit infinita simul, ideoque illa comprehendit, & suæ scientiæ comprehensione quodammodo finit.

35. Ad 7. concedo maiorem, & distingo minorem; creaturæ continentur in Deo secundum solas perfectiones continentia præcisiue se habentē ad imperfectiones, nego minorem; continentia positiue excludente imperfectiones, concedo minorem; & nego consequentiam. Deus continet creaturas secundum omnes perfectiones cum positiua exclusionem omnium imperfectionum, ideoque comprehendens hanc suam, continentiam, cognoscit creaturas secundum omnes, & singulas perfectiones ut contentas, & secundum omnes, & singulas imperfectiones ut exclusas, & sic retorquetur argumentum.

36. Ad 8. distingo maiorem: vnum quodque si non cognoscitur per similitudinem oppositi, cognoscitur per suam similitudinem existentem in cognoscente, concedo maiorem; si cognoscitur per similitudinem oppositi, nego maiorem; concedo minorem; & nego consequentiam. In Deo datur similitudo solius boni, non autem mali ut mali. Quia tamen essentia diuina est similitudo exemplaris omnis boni, exclusiua à se omnis mali, ideo per essentiam diuinam, tanquam per similitudinem boni exclusiuam omnis mali cognoscuntur omnia mala secundum omnem rationem mali. In Deo igitur dantur ideæ, exemplaria, & similitudines omnis boni, sed non datur vlla idea, & similitudo mali. Idea enim est similitudo, ad cuius imitationem aliquid fit; sed omnia bona fiunt ad imitationem Dei, nulla mala fiunt ad imitationem Dei; ergo &c.

37. Ad 9. distingo maiorem: cognoscere impossibilia, assignando ipsis aliqua, quæ non conueniunt, est fingere, concedo maiorem: cognoscere impossibilia, purè affirmando, quod neque sunt, neque possunt esse, nisi per intellectum fingentem, est fingere, nego maiorem; concedo minorem; & nego consequentiam. Deus cognoscit impossibilia purè de ipsis enunciando, quæ possunt verè enunciari, hoc est quod neque sunt, neque possunt esse, sed solum possunt fingi, ideoque cognoscit impossibilia sine vlla fictione. At intellectus noster cognoscendo impossibilia fingit, quia cognoscit illa ad modum entium.

QVÆSTIO XLIII.

*Verum, & quo pacto Deus ab æterno viderit
contingentia futura?*

S. Th. q. 14. ar. 13. & 14.

1. **V**idetur, quod Deus ab æterno non potuerit certo cognoscere contingentia absolutè futura, puta actus bonos, aut peccata, quæ in tempore liberè faciunt homines, aut Angeli: primò, quia intellectus diuinus ab æterno ex se erat indifferens ad præsciendum, vel quod Lucifer, & Angeli erant peccaturi, vel quod erant non peccaturi; ergo cum non esset potentia formaliter libera, non potuit seipsum determinare, sed debuit ab aliquo alio determinari ad præsciendum potius, quod erant peccaturi, quam non peccaturi; sed non potest explicari, à quo potuerit determinari; ergo &c.

2. Secundò, quod posito aliquo antecedenti, non potest non sequi, sequitur, necessariò, & non liberè; sed posita æterna, adeoque antecedenti præscientia Dei de peccatis hominum, & Angelorum, peccata hominum non possunt non sequi, alioquin falsificaretur diuina præscientia, quod implicat; ergo peccata hominum, & Angelorum fierent necessariò, & sic aufertur liberum arbitrium, & Deus necessitat ad peccandum.

3. Tertiò sicut Lucifer, & Angeli mali de facto peccarunt, sic potuissent liberè non peccare; ergo sicut de facto Deus præsciuit illos peccaturos, sic potuisset præscire illos non peccaturos, adeoque potuisset habere aliam præscientiam, quam habuerit de facto; sed hoc includit quamdam mutabilitatem quoad scientiam; ergo.

4. Quarto Deus anno superiore affirmabat hunc annum non esse præsentem, neque præteritum, sed futurum; hoc anno affirmat eundem non esse præteritum, nec futurum, sed præsentem; anno sequenti affirmabit hunc eundem annum non esse amplius præsentem, neque futurum, sed præteritum; sed est impossibile, ut intellectus modo dicat aliquid esse præsens, modo dicat illud non esse amplius præsens, absque eo quod mutetur quoad cognitionem; ergo diuinus intellectus mutaretur quoad cognitionem.

5. Respondeo de fide est Deum ab æterno præsciuisse omnia futura. Sapientiæ enim 3. de diuina sapientiâ dicitur: *Signa, & monstravit, antequam fiant, & euentus temporum, & seculorum scit, præterea & de futuris astimat.* Sapientiæ 19. *Præsciebat enim futura illorum.* Eccles. 23. *Deo antequam crearentur, omnia sunt cognita.* Plura alia testimonia Scripturarum, ex quibus arguunt Patres, videri possunt apud Ruiz disp. 22. de scientia Dei sect. 2. vbi etiam affert illud Tertulliani lib. 2. contra Marcionem

nem cap. 5. *Præscientia Dei tot habet testes, quot Prophetas fecit.*

6. Hæc veritas ratione etiam naturali demonstratur. Ut enim ostensum est quæst. 14. Deus habet providentiam rerum humanarum, & unicuique in vitâ futura pro meritis retribuit præmia, vel pœnas; sed non posset retribuire, nisi sciret merita uniuscuiusque; ergo scit merita, & actus liberos uniuscuiusque; sed non potest eorum scientiam de nouo acquirere; cum sit immutabilis; ergo ab æterno præsciuit merita, & actus liberos uniuscuiusque.

7. Confirmatur: nam si Deus ab æterno non præsciuisset futura, cum de nouo non posset eorum scientiam acquirere, neque illa sciret, quando fiunt, vel postquam fuerunt facta; ergo esset insipientissimus, & ita stolidus, ut neque nunc sciret quæ fiunt, & facta sunt in mundo, & quæ nos homines scimus; ergo ne Deus dicatur ita insipiens, ut nesciat præsentia, & præterita, quæ nos scimus, debet dici ita sapiens, ut præsciat futura, quæ nos nescimus. Hic modus arguendi desumptus est ex Aristotele 1. de Anima text. 80. ubi dicit: *Accedit Empedocli insipientissimum esse Deum. Solus enim Elementorum non cognoscit ipsam discordiam; idemque repetit 3. metaph. text. 15.*

8. Contra hanc veritatem, quam ex antiquis Philopis cognouerunt Tales, Plato, & Zeno cum Stoicis errauit Tullius, qui lib. 2. de Diuinatione, & lib. 2. de Natura Deorum propè finem, dixit. *Mihi quidem videtur, neque in Deum cadere, quod sciat quod futurum est. Nam si scit, certe euenit: quod si certe euenit, nullus est casus, neque fortuna:* Ideoque de Tullio dixit Augustinus lib. 5. de Ciuit. Dei, cap. 9. quod ut confirmaret liberum arbitrium, negauit præscientiam futurorum, atque ita dum vult facere liberos, facit sacrilegos. Eundem errorem Aristoteli tribuunt plures Patres, & Scholastici. Sed Aristotelem ab hoc errore vindicat Ruiz disp. 9. de Scientia Dei, sect. 1. & disp. 23. sect. 5.

9. Difficultas est in explicando, quomodo Deus ab æterno potuerit determinari ad habendam præscientiam futurorum contingentium. Ut hoc explicetur, præmittendum est, quod cum omnes effectus creati sint contingentes respectu Dei, siquidem Deus nihil creando potuit omnes effectus creatos impedire, tamen sunt in duplici classe. In primis sunt effectus, qui ita pendent à Deo, vel solum immediatè, vel etiam mediatè per causas secundas, ut supposita voluntate Dei creandi mundum, & serie causarum secundarum, & causas secundas non impediendi, ne producant suos effectus, non possint non sequi. Tales sunt creatio mundi, & omnes effectus, qui neque mediatè, neque immediatè pendent à libero arbitrio creato. Posita enim voluntate Dei creandi mundum, & seriem causarum, cum hac voluntas sit omnipotens, & immutabilis, impossibile est, ut tempore præ-

scripto non creetur mundus, & series causarum: posita seriè causarum non liberarum, ac proinde determinatarum ad vnum, ac non indifferentium ad agendum, vel non agendum, impossibile est, ut non sequantur determinati effectus, puta motus Cœlorum: positis motibus Cœlorum ordinatissimis, non potuerunt non sequi in inferioribus vicissitudines dierum, ac noctium, æstatis, & hiemis &c. posita hac vicissitudine, non potuerunt non sequi generationes, & corruptiones; ergo à primò ad vltimum, posita voluntate Dei creandi seriem causarum, easque non impediendi, non potuerunt non sequi omnes effectus, qui non pendent immediatè, vel mediatè à libero arbitrio creato.

10. In secunda classe sunt effectus, qui posita præcisè voluntate diuina creandi mundum, & seriem causarum, easque non impediendi, sunt indifferentes ad sequendum, vel non sequendum. Tales sunt omnes effectus, qui immediatè, vel mediatè pendent à libero arbitrio creato. E.g. posita creatione mundi, & causarum secundarum, & voluntate Dei non impediendi causas secundas, de facto sequutum est, ut Lucifer cum Angelis malis peccauerint, atque Adamum, & Euam ad peccatum induxerint: Michael autem, & Angeli boni non peccauerint, ac sequuta est, & vique ad diem iudicii sequetur series quarundam actionum, & rerum pendentium mediatè, vel immediatè à libero arbitrio Angelorum, & hominum: posita eadem creatione mundi, & eiusdem seriei causarum cum voluntate diuina illas non impediendi, potuit sequi, ut Lucifer, & Angeli mali non peccarent, Michael, & Angeli boni peccarent, & potuerunt sequi alia innumera series actionum, & effectuum immediatè, vel mediatè pendentium à libero arbitrio hominum, & Angelorum.

11. Hoc præmissis, dicendum primò: Deus ab æterno comprehensiuè cognoscendo suam voluntatem creandi mundum, & ordinem rerum, causasque secundas non impediendi, sufficienter fuit determinatus ad cognoscendum certò contingentia futura primi generis, quæ nimirum neque immediatè, neque mediatè pendent à libero arbitrio creato. Probatur: nam sicut ego cum volo aliquid facere, experimentaliter cognosco me velle illud facere, sic Deus, qui ab æterno voluit creare in tempore mundum, & seriem causarum, illasque non impedire, ab æterno experimentaliter, & comprehensiuè cognoscit se habere talem voluntatem; sed comprehendendo talem voluntatem determinatur ad cognoscendum, quod illa posita, non potest in tempore non sequi Mundus, & series causarum; comprehendendo seriem causarum, cognoscit, quod tali serie posita, non possunt non sequi omnes, & singuli effectus, qui neque immediatè, neque mediatè pendent à causis liberis; ergo Deus ab æterno cognoscendo talem voluntatem creandi Mundum, & non impediendi causas

se-

secundas, determinatus fuit ad cognoscendum omnia futura contingentia, quæ neque immediatè, neque mediatè pendent à causis liberis.

12. Dicendum secundò: Deus ab æterno præcisè cognoscendo comprehensivè suam voluntatem creandi Mundum, & seriem causarum, non potuit sufficienter determinari ad certò cognoscenda futura contingentia, quæ immediatè, vel mediatè pendent à causis secundis liberis. Probat: nam ex præcisâ comprehensione alicuius, quo posito, aliud potest sequi, & non sequi, non potest intellectus determinari ad certò cognoscendum, quod potius sequeretur, quam non sequeretur; sed posita diuina voluntate creandi Mundum, & seriem causarum, easque non impediendi, actiones immediatè, vel mediatè pendentes à libero arbitrio potuerunt sequi, vel non sequi, e. gr. peccatum Luciferi, & Adami potuit sequi, & non sequi; ergo intellectus diuinus ex præcisâ comprehensione talis voluntatis non potuit determinari ad certò cognoscendum, quod actiones immediatè, vel mediatè pendentes à libero arbitrio creato potius essent sequuturæ, quam non sequuturæ, puta quod Angeli mali potius essent peccaturi, quam non peccaturi.

13. Hinc oritur quæstio, & dubitatur, quo pacto Deus ab æterno potuerit determinari ad certò cognoscenda futura contingentia pendentia à libero arbitrio creato.

14. Plures sunt sententiæ. Prima Prædeterminantium docet, quod quia Deus ab æterno habet voluntatem prædeterminandi omnes, & singulos actus liberi arbitrii creati, posita autem tali voluntate, impossibile est, ut non sequantur actus prædeterminati, cognoscendo hanc suam voluntatem, determinatur ad certò cognoscendum, quod sequentur omnes, & singuli actus prædeterminati: e. gr. Deus cognoscendo voluntatem prædeterminandi liberum arbitrium Magdalenæ ad conversionem, certo præsciuit Magdalenam conuertendam.

15. Secunda sententia plurium Scotistarum docet, quod quia Deus per suum decretum extrinsecum omninò antecedens determinat omnes, & singulos actus liberi arbitrii, posito autem tali decreto, impossibile est, ut non sequantur actus efficaciter voliti, Deus cognoscendo se habere hoc decretum, determinatur ad cognoscendum certò sequuturos actus decretos.

16. Vtraque sententia supponit physicam prædeterminationem, ac decretum Dei efficax omninò antecedens, & impedibile à libero arbitrio, non auferre libertatem actibus prædeterminatis, & efficaciter decretis, ideoque ad illas impugnandas deberet impugnari hoc suppositum. Sed quia de hoc puncto per Pontificias Constitutiones disputare non licet, solum dico, quod S. Thomas 4. part. quæst. 14. art. 13. docet futurum contingens non posse

certo cognosci in causa, utpotè non determinata ad vnum, adeoque debere cognosci in se ipso, & ad hoc explicandum recurrit ad præsentiam futurorum in æternitate. Verba S. Doctoris sunt. *Alio modo potest considerari contingens ut est in sua causa, & sic consideratur ut contingens nondum determinatum, quia causa contingens se habet ad opposita, & sic contingens non subditur per certitudinem alicui cognitioni: unde quicumque cognoscit futurum contingens in causa sua tantum, non habet de eo nisi coniecturalem cognitionem; Deus autem cognoscit omnia contingentia, non solum prout sunt in suis causis, sed etiam prout unumquodque eorum est actu in seipso.*

17. Tertia sententia supponit Deum consequenter ad scientiam mediam efficaciter prædefinire omnes actus liberos bonos, ac velle permittere omnes actus malos, vel non bonos.

18. Hoc supposito, docet Deum per hoc, quod ab æterno comprehensivè cognoscat se prædefinire omnes actus bonos, & velle permittere omnes actus malos, vel non bonos, posita autem tali prædefinitione, vel permissione, non posse non sequi actus prædefinitos, ac permisos, determinari ad certò cognoscendum sequuturos omnes actus liberos prædefinitos, ac permisos.

19. Hæc sententia verum dicit, sed difficultatem non tam soluit, quam transfert. Verum dicit, quia certum est, quod Deus cognoscendo suam voluntatem prædefinitivam, vel permissivam, necessariò determinatur ad certò cognoscendum sequuturos actus prædefinitos, vel permisos. At transfert difficultatem ad aliud difficilius. Nam difficilius est quæstio, in qua quæritur, quo pacto Deus determinetur ad certò cognoscenda contingentia conditionatè futura, quam quæstio, in qua quæritur, quo pacto Deus determinetur ad certò cognoscenda contingentia absolutè futura; sed hæc opinio difficultatem de determinatio, per quod Deus determinatur ad certò cognoscenda contingentia absolutè futura, soluit, supponendo Deum habere scientiam mediam, quæ certò cognoscit contingentia conditionatè futura; ergo &c. Ut igitur quæstionem faciliorem solvamus independentè à solutione quæstionis difficilius, debemus explicare, quo pacto Deus independentè à prædefinitionibus, & permissionibus supponentibus scientiam mediam, possit determinari ad certò cognoscenda contingentia absolutè futura.

20. Quarta igitur sententia docet futuram ita esse physicè præsentia diuinæ æternitati, ut hæc physica præsentia sit sufficiens determinativum Dei ad illa semper, adeoque ab æterno cognoscenda. Tradit hanc sententiam S. Thomas pluribus in locis, & præsertim 1. parte qu. 14. art. 9. & 13. & qu. 57. art. 3. & 1. contra Gentes cap. 66. 67. & 68. cumque sequuntur Capreolus, Caietanus, Ferrar. in commentarijs locorum citatorum, ac præter multos Thomistas

plures alij, atque ex nostris Molina 1. parte disp. 13. Fonseca lib. 6. Metaph. cap. 2. qu. 4. sect. 2. & sequentibus, Ruiz disput. 28. de Scientia Dei, sect. 8. apud quem possunt videri alij plures auctores tum huius quartæ, tum quintæ sententiæ, & plura testimonia Sanctorum Patrum, & Scripturarum.

21. Quinta sententia Scoti in 1. distinct. 19. qu. unica, Durandi, Aureoli, Ocamii, Gregorij, & aliorum, quos ex nostris sequuntur Valentia, Suarius, Vasquez, & alij, quos refert Ruiz citata disputatione 28. sect. 1. docet, futura non esse physicè præsentia diuinæ æternitati, adeoque eorum præsentiam physicam non posse determinare diuinum intellectum ad illa cognoscenda ab æterno.

22. Ut decidatur quæstio, secernenda sunt certa ab incertis. Certum est primò ex dictis quæst. 20. æternitatem Dei esse durationem indiuisibilem semper, & totam simul existentem.

23. Certum est secundò, quod omnia temporalia, dum existunt, sunt præsentia diuinæ æternitati. Ratio est, quia nihil potest aliquando existere, quin tunc sit physicè præsens ei, quod tunc semper existit, eo pacto, quo nihil potest alicubi esse, quin sit præsens ei, quod ubique est.

24. Certum est tertio omnia temporalia, dum existunt, esse præsentia toti diuinæ æternitati. Ratio est, quia quod est præsens alicui indiuisibili, & partibus carenti, est præsens toti.

25. Certum est quarto, quod id, quod aliquando, & non semper existit, quando existit, ita est præsens toti æternitati, ut non sit illi præsens totaliter, & adæquatè, sed inadæquatè, & ut mensuræ excedenti. Ratio est, quia illud dicimus esse præsens totaliter alteri, quod ita illi est præsens, ut eo ipso debeat esse præsens omnibus, quibus de facto illud est, vel potest esse præsens; sed annus præsens e. gr. ita est præsens diuinæ æternitati, ut non debeat, imò nec possit esse præsens omnibus annis futuris, aut præteritis, quibus diuina æternitas potest esse præsens, ac de facto est præsens; ergo &c.

26. Dubitatur, utrum temporalia ita sint physicè præsentia æternitati, ut semper, & ab æterno sint illi physicè præsentia?

27. Respondetur negativè, si propriè loquamur. Ratio est, quia sicut temporalia sunt præsentia toti æternitati, sed non totaliter, ut explicatum est, sic sunt præsentia physicè æternitati semper existenti, sed non semper sunt præsentia æternitati, quia ly *esse semper præsentia* significat esse totaliter præsentia. Proportionaliter licet temporalia sint præsentia æternitati ab æterno existenti, non sunt illi præsentia ab æterno, quia ly *esse præsentia ab æterno*, significat præsentiam, quanta sit adæquatè præsentia æternitati semper existenti, ut per talem præsentiam possint esse præsentia, & coexistere temporibus æterno a parte ante. Potest

etiam propositio distingui, concedendo, quod temporalia sunt præsentia æternitati semper, & ab æterno specificatiuè, hoc est sunt præsentia æternitati, quæ semper, & ab æterno existit; at non sunt præsentia semper, & ab æterno reduplicatiuè, ita ut ipsa temporalia semper, & ab æterno existant.

28. Ex eo, quod temporalia non sint physicè Deo præsentia ab æterno, sequitur, quod Deus non determinatur ad temporalia ab æterno cognoscenda per hoc, quod temporalia sint physicè æternitati præsentia ab æterno. Queritur, an possit determinari ad temporalia ab æterno cognoscenda, per hoc, quod temporalia, quando sunt, non ab æterno, sed in tempore sint physicè præsentia toti diuinæ æternitati.

29. Respondendum affirmatiuè. Probatum: nam si obiectum proportionatum sit physicè præsens, & coexistat durationi, seu *nunc*, quo durat cognoscens, eiusque cognitio, cognoscens sufficienter determinatur ad illud obiectum intuitiuè cognoscendum; & si obiectum sit præsens toti *nunc* cognoscentis, cognoscens determinatur ad illud cognoscendum cognitione durante toto illo *nunc*; si obiectum sit præsens soli parti illius *nunc*, cognoscens determinatur ad intuitiuè videndum obiectum solum in parte illius durationis, seu *nunc*; e. g. si ego duro hoc anno, possum intuitiuè cognoscere quæ physicè coexistunt huic anno, & quæ coexistunt toti anno, possum cognoscere cognitione durante toto anno, quæ coexistunt uni tantum mense, vel diei huius anni, possum cognoscere cognitione durante solum per unum mensem, vel diem huius anni; sed omnia temporalia, quando existunt, sunt physicè præsentia, & coexistentia toti æternitati indiuisibili, quæ est duratio, seu *nunc*, quo durat Deus, ac diuina cognitio, quæ est idem cum Deo; ergo Deus sufficienter determinatur ad omnia temporalia intuitiuè cognoscenda cognitione durante per totam æternitatem, adeoque ad illa intuitiuè cognoscenda ab æterno.

30. Confirmatur: nam omnè cognoscens, quandoque potest de aliquo obiecto verè dicere, *nunc hoc obiectum physicè existit*, potest illud intuitiuè cognoscere; sed Deus ab æterno, & semper potest de quocunque obiecto temporali, puta de Antichristo dicere, *nunc hoc obiectum physicè existit*; ergo &c. Probatum minor: nam nunc diuinum est æternitas infinita, & indiuisibilis, at tota simul semper existens; sed Deus ab æterno, & semper potest dicere: *Antichristus in æternitate infinita, ac semper existente existit pro suo tempore*; ergo &c.

31. Ut allata ratio magis explicetur, quædam sunt opponenda. Obijcies igitur primò: sequeretur, quod si, ut aliqui dicunt, Angeli durant per æuum, hoc est per durationem indiuisibilem, & infinitam a parte post, ac totam simul existentem, ab initio creationis po-

tuit-

tuissent intuitivè videre Antichristum, & omnia futura, siquidem potuissent dicere: *In nunc mei aui indivisibilis, & infiniti à parte post, & quod totum simul existit, Antichristus physicè existit.*

32. Respondeo primò; concedo sequentiam, sed dico illam esse absurdam, adeoque absurdam etiam esse sententiam, quæ tribuit Angelis durationem metaphysicè indivisibilè, quæ duratio, quia propria est solius Dei, ideo solius Dei propria est cognitio intuitiva futurorum.

33. Respondeo secundò, negando sequentiam. Nam licet illa opinio dicat Angelos quoad substantiam durare per durationem indivisibilem, ac totam simul existentem, tamen asserit illos quo ad cognitionem præsertim intuitivam durare per durationes divisibiles, & proportionales durationibus obiectorum; sed cognitio non potest intuitivè videre obiecta, non coexistentia suæ durationi, obiecta autem futura non coexisterent durationi Angelorum antecedenti; ergo &c. At non solum Divina substantia, sed etiam omnis Divina cognitio, utpotè quæ identificatur cum Divina substantia, durat per æternitatem indivisibilem, & infinitam, ac totam simul existentem; ergo &c.

34. Obijcies secundò; in eodem indivisibili *nunc* divinæ æternitatis temporalia aliquando sunt, aliquando non sunt; ergo in eodem indivisibili *nunc* verificantur contradictoria.

35. Respondeo, negando consequentiam. Aliquando esse, aliquando non esse, puta vno tempore, cum vna duratione intrinseca esse, alio tempore, & cum alia duratione intrinseca, non esse, non sunt contradictoria, ad quæ ex Doctrina Aristotelis l. 1. Elench. cap. 4. requiritur, ut sint affirmatio, ac negatio eiusdem pro eodem tempore; sed in eodem *nunc* divinæ æternitatis temporalia aliquando, & per vnam durationem intrinsecam existunt, aliquando per aliam durationem intrinsecam non existunt; ergo non verificantur contradictoria, ac Deus dum videt, quod in eodem indivisibili *nunc* suæ æternitatis temporalia ita sunt, ut non ab æterno sint, sed aliquando sint, aliquando non sint, non affirmat contradictoria.

36. Urgebis: abstrahendo à tempore, veræ sunt istæ propositiones, *In nunc æternitatis Petrus est, cum detur eius existentia, in nunc æternitatis Petrus non est, cum detur eius negatio*; sed hæ sunt contradictoriæ; ergo &c.

37. Respondeo, concedo maiorem, & nego minorem. Illæ duæ propositiones abstrahentes à tempore, *Petrus in nunc æternitatis existit; Petrus in nunc æternitatis non existit*, sunt indefinitæ quoad tempus; sed ex doctrina Aristotelis propositiones indefinitæ, quarum altera sit affirmativa, altera negativa, non sunt contradictoriæ, quia possunt verificari per affirmationem, & negationem diversorum, e. g. in casu nostro, per hoc quod Petrus in *nunc*

æternitatis existat pro vno tempore, non existat pro alio; ergo &c. Confirmatur ex regula Summulistarum, quod propositiones inænitæ in materia contingenti æquivalent particularibus.

38. Obijcies tertio; ex dictis quæst. 42. conclusionem 2. num. 14. Deus non potest determinari ad cognoscendum ab ullo obiecto extrinseco, sed solum à divina essentia, quæ est adæquatum obiectum formale omnis divinæ cognitionis; sed ex doctrina modò tradita sequeretur, quod Deus determinetur ad cognoscendum intuitivè temporalia ab ipsis obiectis temporalibus extrinsecis; ergo &c.

39. Respondeo, distingo maiorem: Deus non potest determinari ad cognoscendum ab ullo extrinseco per modum virtutis, concedo; per modum puræ conditionis *sine qua non*, nego; distingo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Divina essentia est adæquata virtus, & ratio ad hoc, ut Deus cognoscat omnia, quæ cognoscit, ideoque nihil distinctum à divina essentia potest determinare Deum per modum virtutis. Temporalia igitur determinant Deum solum per modum conditionis puræ. Ratio est, quia divina essentia est adæquata virtus ad hoc, ut Deus intuitivè videat tanquam physicè existentia in *nunc* suæ æternitatis omnia, quæ physicè coexistunt *nunc* divinæ æternitatis; ergo divina essentia, ut determinet Deum ad hoc, ut videat prodictionem Iudæ e. g. coexistere physicè divinæ æternitati, requiritur tanquam pura conditio, quod proditio Iudæ physicè coexistat divinæ æternitati; alioquin Deus videret tanquam physicè coexistens suæ æternitati id, quod illi physicè non coexistit, quod repugnat.

40. Obijcies quarto; non potest Deus ab æterno determinari ad cognoscenda temporalia, nisi ab æterno existat determinativum; sed temporalia, quæ sunt determinativum, non existunt ab æterno; ergo.

41. Respondeo, distingo maiorem; nisi ab æterno existat determinativum per modum virtutis, concedo; nisi ab æterno existat determinativum per modum puræ conditionis, nego maiorem; distingo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Determinativum per modum virtutis adæquatè ad cognoscendum intuitivè ab æterno omnia, temporalia est æternitas, seu infinitum *nunc*, cui non ab æterno, sed suis temporibus coexistunt omnia temporalia; sed Deus ab æterno habet hoc infinitum *nunc*, quod identificatur cum ipsa divina essentia; ergo Deus ab æterno habet determinativum per modum virtutis, ideoque determinatur ad cognoscendum ab æterno intuitivè omnia temporalia, si ponatur conditio, quod in tempore coexistant æternitati, hoc est infinito *nunc*, quod Deus habet ab æterno.

42. Instabis: determinativum per modum virtutis debet esse ab æterno; ergo etiam de-

termi-

terminantium per modum conditionis.

43. Respondeo, negando consequentiam. Disparitas est, quia nihil non existens ab æterno potest esse virtus ad hoc, vt aliquid sit ab æterno, vt per se patet; at virtus existens ab æterno ad hoc, vt determinetur ad cognoscendum intuitiue ab æterno, quod temporalia in suo *nunc* infinito, & æterno existunt physicè, non ab æterno, sed suis temporibus, potest requirere vt conditionem, quod talia temporalia existant in æterno *nunc* cognoscentis, non ab æterno, sed suis temporibus.

44. Pro complemento quæstionis respondendum est duobus quæsitis. Quæres igitur primò, vtrum etiam præscindendo à physica præsentia in æternitate, possit explicari, quo pacto Deus determinetur ad certò cognoscendum ab æterno contingentia absolutè futura?

45. Respondeo affirmatiue. Sicut enim, Deus propter infinitum lumen diuini intellectus cognoscit contingentia conditionatè futura, quæ non habent præsentiam physicam in æternitate, sic posset ab æterno cognoscere contingentia absolutè futura etiam præscindendo ab eorum præsentia physica in æternitate, vt explicabitur quæstionibus sequentibus de scientia media.

46. Quæres secundo, vtrum Deus cognoscat contingentia absolutè futura in seipsis?

47. Respondeo, quod non cognoscit in seipsis tanquam in obiecto formali, nec ita, vt vel ipsa, vel eorum species propria sit ratio cognoscendi, vt dictum est quæst. 42. conclusione 2. & 3. num. 13. 14. 15. 16. At cognoscit in se ipsis, tanquam in obiectis materialibus vltimò determinantibus ad cognoscendum per modum puræ conditionis. Debet autem aduerti, quod in quæstionibus, vbi quaeritur, vtrum Deus cognoscat absolutè, vel conditionatè futura in seipsis, vel in alio, puta in decreto, sensus quæstionis non est, vtrum cognoscat in seipsis tanquam in obiecto formali, vel in ratione cognoscendi, sed solum vtrum cognoscat in se ipsis, tanquam in obiectis vltimò determinantibus per modum conditionis.

48. Ad 1. iam dictum est, quod intellectus diuinus determinatur ad cognoscendum ab æterno futura contingentia ab ipsis futuris contingentibus physicè existentibus, non ab æterno, sed suis temporibus in *nunc* æternitatis, ita tamen, vt determinent non per modum virtutis, sed per modum puræ conditionis.

49. Ad 2. distingo maiorem: illud sequitur necessariò, ac non liberè, quod non potest non sequi, posito aliquo antecedenti antecedentia inimpedibilitatis, concedo; antecedentia temporis, vel æternitatis, nego; distingo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Quod non potest non sequi, posito aliquo antecedenti antecedentia inimpedibilitatis, ita vt illud non sit impeditibile à libero arbitrio, sequitur necessariò, & non liberè; at

quod non potest non sequi, posito aliquo impeditibile à libero arbitrio, sequitur liberè: e.g. posito, quod ego in hac hora sedeam, non possum hac hora ambulare; si tamen possum, ambulando impedire ne sedeam, liberè hac hora non ambulo; at si non possum ambulando impedire sessionem, eo quod sim ita alligatus sedi, vt non possum me soluere, neque impedire, quin sim alligatus, necessariò non ambulo. In casu nostro, posita diuina præscientia de peccatis hominum, non possunt homines non peccare; sed quia possunt non peccando impedire, ne Deus ab æterno præsciuerit illos peccaturos, liberè peccant.

50. Vrgebis: nullum temporale potest impedire aliquid æternum; sed liberum arbitrium creatum est temporale; ergo non potest impedire præscientiam æternam Dei.

51. Respondeo, distingo maiorem: nullum temporale potest directè impedire aliquid æternum, concedo; indirectè, nego maiorem; concedo minorem; & distingo eodem pacto consequens. Liberum arbitrium temporale, impediendo directè suum peccatum, quod est conditio requisita ad hoc, vt Deus ab æterno præscierit tale peccatum, potest indirectè impedire æternam præscientiam peccati, vt magis explicabitur in quæstionibus de prædestinatione.

52. Ad 3. distingo maiorem: si Deus præsciuerit Luciferum non peccaturum, aliter se habuisset intrinsecè quoad scientiam, nego: purè denominatiue, vel extrinsecè, concedo; & nego consequentiam. Ad mutabilitatem requiritur, vt res possit intrinsecè, ac non purè denominatiue aliter se habere; sed si Deus præsciuerit Luciferum non peccaturum, aliter se habuisset purè denominatiue, vel extrinsecè, vt ex professo explicabitur in quæstione de concordia diuinæ libertatis cum diuina immutabilitate; ergo &c.

53. Ad 4. Totum id, quod Deus de præsentis anno affirmavit anno præterito, idem affirmat hoc anno, & per totam æternitatem affirmavit, & affirmabit, ideoque non mutatur. Explicatur. Deus anno præterito dicebat: annus 1676. ita coexistit toti *nunc* meæ æternitatis pro toto anno 1676. vt pro annis antecedentibus, & consequentibus non coexistat, sed pro annis antecedentibus sit futurus, pro consequentibus sit præteritus; sed hoc idem affirmat hoc anno, & semper affirmavit, atque affirmabit; ergo idem semper affirmavit, affirmat, & affirmabit.

54. Ad argumentum in forma, distingo maiorem: Deus anno superiore dicebat annum 1676. non esse præsentem, nec præteritum, sed futurum, respectu certorum terminorum, hoc anno affirmat illum non esse futurum, neque præteritum, sed præsentem, respectu eorundem terminorum, nego; respectu diuersorum terminorum, respectu quorum pro tota æternitate idem affirmat, concedo maiorem; distingo eodem pacto minorem;